

ตรวจหามะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักในผู้สูงอายุ

ศ.คลินิก นพ.วิรุณ บุญนุช

ภาควิชาศัลยศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มะเร็งของลำไส้ใหญ่และทวารหนักเป็นโรคที่พบได้บ่อยในคนไทย ยิ่งอายุมากขึ้น อุบัติการณ์ก็มากขึ้นตามไปด้วย สาเหตุเข้าใจว่าเกิดจากการรับประทานอาหารเนื้อสัตว์มากเกินไป การมีติ่งเนื้อออกชนิดธรรมดาที่ผนังลำไส้ซึ่งภายหลังจะกลายเป็นมะเร็งของลำไส้ได้ หรือการมีประวัติของมะเร็งลำไส้ในครอบครัวจะมีแนวโน้มเป็นโรคนี้สูงกว่าคนปกติถึง 3 เท่า

อาการของผู้ป่วยมะเร็งทวารหนัก คือ ถ่ายอุจจาระเป็นมูกเลือด ปวดทวารหนักเวลาถ่ายอุจจาระ ลำอุจจาระเล็กลง ในผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งของลำไส้ใหญ่ ผู้ป่วยจะมาพบแพทย์ด้วยอาการสำคัญ คือ ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด ท้องผูกสลับท้องเดิน ถ้าก้อนมะเร็งโตขึ้นจนอุดตันลำไส้ จะมีอาการของลำไส้อุดตัน คือปวดท้อง ท้องอืด คลื่นไส้ อาเจียน ไม่ถ่ายอุจจาระและไม่ผายลม บางรายผู้ป่วยจะมาพบแพทย์ด้วยเรื่องมีก้อนในท้อง

การตรวจทางทวารหนักจะบอกว่ามีเนื้องอกในทวารหนักได้ การตรวจอุจจาระหาเม็ดเลือดแดง การส่องกล้องตรวจทวารหนักและลำไส้ใหญ่ จะบอกถึงพยาธิสภาพที่มีอยู่ได้ จากนั้นแพทย์จะตัดชิ้นเนื้อตรวจทางพยาธิวิทยา การตรวจด้วยการเอกซเรย์สวนแป้งทางทวารหนัก ก็สามารถบอกถึงพยาธิสภาพในลำไส้ใหญ่และทวารหนักได้

เมื่อได้ผลการตรวจว่าเป็นมะเร็งของทวารหนัก-ลำไส้ใหญ่ ศัลยแพทย์จะผ่าตัดเปิดช่องท้องแล้วตัดเนื้องอกมะเร็งของลำไส้และทวารหนักออก จากนั้นจะทำการต่อลำไส้ใหม่ ในกรณีที่มะเร็งใกล้ปากทวารหนัก จะผ่าตัดมะเร็งและทวารหนักออกทิ้งไป แล้วนำลำไส้ส่วนที่เหลือมาไว้ที่ผนังหน้าท้อง โดยที่ผู้ป่วยกลุ่มนี้จะต้องขับถ่ายอุจจาระทางหน้าท้องตลอดไป

ภายหลังการผ่าตัดรักษาเรียบร้อยแล้ว ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะต้องมารับการรักษาต่อด้วยเคมีบำบัด มีบางรายต้องมารับการรักษาด้วยการฉายแสงต่ออีกเพื่อหวังผลการรักษาให้ได้ผลดีที่สุด ในผู้ป่วยที่โรคลุกลามไปมากแล้ว ก็จะทำให้การรักษาแบบประคับประคองเท่านั้น

อย่างไรก็ดี มะเร็งของทวารหนักและลำไส้ใหญ่สามารถตรวจได้ด้วยการตรวจหาเม็ดเลือดแดงในอุจจาระและการส่องกล้องตรวจทางทวารหนัก หากตรวจพบว่าเป็นมะเร็งก็สามารถให้การรักษาได้ผลดีจนโรคหายขาดได้